

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 2. Ea quæ fiunt ex metu, aliquando sunt involuntaria secundùm
quid, aliquando non sunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

ciendi merces in mare. At pœnitens, qui cum auxilio interioris gratiæ dolet de peccatis, eaque derelictatur, & proponit non peccare de cætero ex affectu efficaci vitandi gehennam, quam timet; nec habet, nec habere potest affectum etiam inefficacem tantum & conditionatum peccandi; quia gehenna, quam timet, & efficaciter intendit hic & nunc vitare, vitari non potest, nisi abjecto omni omnino affectu ad peccatum, etiam inefficaci & conditionato tantum; cum talis affectus sit peccatum, & inducat reatum gehennæ. Unde affectus peccandi, etiam inefficax & conditionatus tantum, flare non potest cum efficaci affectu hic & nunc vitandi gehennam, & ad hunc finem non peccandi de cætero. Malè ergo supponunt aliqui, nihil fieri ex metu, nisi cum aliquo affectu ad oppositum.

RESPONSIO I.

Ea, quæ sunt ex metu, sunt absolute & simpliciter voluntaria.

Prob. Illud est voluntarium, quod est à voluntate agente ex cognitione perfecta. Atqui quod fit ex metu, fit à voluntate agente ex cognitione perfecta. Unde quod malè fit ex metu, peccatum est. Ergo, &c.

Obj. Contractus, qui sunt ex metu, non sunt voluntarii. Ergo, &c. *Neg. ant. Probabis.* Si essent voluntarii, obligarent. Atqui non obligant. Ergo, &c. *R. dist. min.* Non obligant, spectato solo jure naturali, *Neg. min.* Non obligant, spectato jure positivo, transeat min. Dico, transeat: nam hoc indiget explicatione, pro qua hæc accipe. 1. Si quis contrahit ex metu levi, contractus tenet non solum jure naturali, sed etiam positivo. 2. Si quis contrahit ex metu gravi, vel, ut alii loquuntur, ex metu cadente in constantem virum; vel metus iuste incussus est, vel iniuste. Si primum, contractus validus est omni jure. Si secundum, vel est talis naturæ, ut, si statim teneat, non possit postea irritari, & tunc statim irritus est jure humano, ut patet in matrimonio, quod ab initio invalidum est jure Ecclesiastico, si contrahatur ex metu gravi iniuste incusso. Vel contractus est talis naturæ, ut etiam, postquam validus fuit, possit irritari, & tunc statim valet etiam jure positivo, sed irritari potest autoritate saltem publica, & is, in cujus favorem factus est, tenetur illum rescindere. Ex his autem apparet, contractum, etiam ex metu gravi factum, voluntarium esse.

RESPONSIO II.

Ea, quæ sunt ex metu, aliquando sunt involuntaria secundum quid, aliquando non sunt.

Prob. Nam ea, quæ sunt ex metu, aliquando fiunt cum aliqua repugnantia, aliquando non. Quando fiunt cum repugnantia, sunt involuntaria secundum quid: quando verò sunt absque omni repugnantia, nullo modo sunt involuntaria. Ergo, &c. *Prob. maj.* Quia quæ sunt ex metu, aliquando fiunt cum affectu inefficaci ad oppositum, aliquando non, & ita aliquando fiunt contra aliquem affectum voluntatis, aliquando non.

ARTICULUS V.

Utrum ea, quæ sunt ex concupiscentia, sint voluntaria, an non.

Nota. Concupiscentia sumitur tribus modis. 1. Pro appetitu materiali, ut est principium passionum, seu immutationum illarum, quæ fiunt in corpore, & quibus voluntas sollicitatur ad prosecutionem boni sensibilis. 2. Pro rebellionē habituali, quæ vulgò fomes peccati nuncupatur, hoc est, pro funesta illa habilitate, demeritorie orta ex peccato originali, quam habet appetitus materialis ad erumpendum in motus illos, quibus voluntas pellicitur ad prosecutionem bonum sensibile, contra præscriptum rationis. 3. Pro quolibet motu appetitus materialis in bonum sensibile, hoc est, pro quolibet immutatione,

facta in corpore ab appetitu materiali, quæ voluntas ad boni sensibilis prosecutionem sollicitatur. Hæc concupiscentiæ acceptio est hujus loci. Concupiscentia autem sic sumpta, alia est antecedens, alia consequens. Consequens dicitur ea, quæ imperatur à voluntate; antecedens verò, quæ non imperatur, sed ab objecto sensibili, mediante organo sensus interni, excitatur, voluntate nihil planè ad id conferente. Quod autem de concupiscentia antecedente dicemus, à fortiori dicendum erit de consequente.

RESPONSIO I.

Quæ sunt ex concupiscentia etiam antecedente, voluntaria sunt.

Prob. Nam illud voluntarium est, quod fit à voluntate ex prævia cognitione. Atqui quod fit ex concupiscentia antecedente, fit à voluntate ex prævia cognitione. Ergo, &c. Præterea, si concupiscentia antecedens impedit voluntarium, vel quia impedit voluntatem ne velit, vel quia impedit intellectum ne intelligat. Neutrum dici potest. Non primum. Nam è contra concupiscentia antecedens inclinat voluntatem ad volendum. Non secundum. Nam è contra concupiscentia antecedens non potest esse sine actione intellectus, quod sic ostendo. Concupiscentia antecedens non potest esse sine commotione organi sensus interni. Commotio organi sensus interni non potest esse sine actione sensus interni commotionem illam percipientis. Actio sensus interni percipientis commotionem illam, non potest esse sine actione intellectus apprehendentis bonum sensibile, à quo est illa commotio, illudque quod bonum sensibile voluntati proponitur. Ergo à primo ad ultimum, &c.

RESPONSIO II.

Ea, quæ sunt ex concupiscentia antecedente, nullo modo sunt involuntaria.

Prob. Nam illud dicitur esse aliquo modo involuntarium, quod fit cum aliquo affectu, inefficaci scilicet & conditionato, ad oppositum. Atqui quod fit ex concupiscentia etiam antecedente, nunquam fit cum tali affectu ad oppositum. Voluntas enim consentiens concupiscentiæ antecedenti, deponit omnem affectum ad oppositum. Ut enim ait S. Thomas 1. 2. q. 6. a. 7. ad 2. *In eo, qui agit aliquid per concupiscentiam, sicut est incontinens, non manet prior voluntas, quæ repudiabat illud quod concupiscitur: sed mutatur ad volendum id, quod prius repudiabat. Unde incontinens agit quidem contra id quod proponebat: non autem contra quod nunc vult. Sed timidus regulariter agit contra id quod etiam nunc secundum se vult, licet inefficaciter.* Unde quæ sunt ex metu, sunt involuntaria secundum quid, ut probatum est supra.

RESPONSIO III.

Concupiscentia etiam antecedens non minuit voluntarium.

Prob. Si concupiscentia minuit involuntarium, vel minuit ex parte intellectus, vel ex parte voluntatis. 1. Non minuit ex parte voluntatis. Nam illud non minuit voluntarium ex parte voluntatis, quod inclinat voluntatem ad volendum. Atqui hoc præstat concupiscentia antecedens. Unde fit ut voluntas agens ex concupiscentia, ardentius feratur in bonum sensibile. Ergo, &c. 2. Non minuit ex parte intellectus. Nam concupiscentia non est sine notabili commotione organi sensus interni. Atqui notabilis illa commotio non est sine clara perceptione sensus interni, nec clara perceptio sensus interni sine clara apprehensione intellectus. Ergo cum voluntas agit ex concupiscentia, agit cum clara apprehensione intellectus, & consequenter cum clara propositione objecti, ut boni sensibilis. Ergo, &c.

Imò verò concupiscentia antecedens auget voluntarium. Nam quod fit ex concupiscentia antecedente, fit cum majori inclinatione voluntatis, & ex clariore apprehensione & propositione objecti, saltem ut